

natasa.matulayova@fvp.slu.cz

Ústav veřejné správy a sociální politiky

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

UVSSPUKo4o

NEZISKOVÝ SEKTOR

NATAŠA MATULAYOVÁ

1. Úvod do neziskového sektoru - Definice, charakteristiky a role neziskového sektoru. Rozdíly mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem.
2. Historie a vývoj neziskového sektoru - Historické milníky v ČR a zahraničí. Proměny role neziskových organizací v čase.
3. Právní rámec neziskového sektoru - Právní formy neziskových organizací (např. spolky, nadace, obecně prospěšné společnosti). Zákony upravující činnost neziskových organizací.
4. Financování neziskových organizací - Zdroje financování: dotace, granty, fundraising, crowdfunding. Příklady dobré praxe financování.
5. Řízení a struktura neziskových organizací - Organizační struktura a role vedení. Strategické plánování a řízení projektů.
6. Sociální dopad neziskových organizací - Jak měřit a hodnotit dopad činnosti neziskových organizací. Příklady úspěšných projektů s významným dopadem.
7. Spolupráce s komunitou a dobrovolnictví - Význam a role dobrovolníků. Jak motivovat a zapojit komunitu.
8. Trendy a inovace v neziskovém sektoru - Digitální technologie, sociální sítě a jejich vliv. Sociální podnikání a inovativní přístupy.
9. Výzvy a problémy neziskového sektoru - Udržitelnost, transparentnost a odpovědnost. Legislativní a finanční překážky.
10. Závěr a diskuse - Shrnutí poznatků, reflexe. Budoucnost neziskového sektoru.

7. SPOLUPRÁCE S KOMUNITOU A DOBROVOLNICTVÍ - VÝZNAM A ROLE DOBROVOLNÍKŮ. JAK MOTIVOVAT A ZAPOJIT KOMUNITU

Dobrovolnictví představuje **dobrovolnou činnost vykonávanou bez nároku na finanční odměnu**, která přináší prospěch jednotlivcům, skupinám nebo společnosti jako celku.

Podle obecně přijímané definice (např. OSN či Evropského dobrovolnického centra) má dobrovolnictví následující charakteristiky:

- **Dobrovolnost** (osoba činnost vykonává ze své vlastní vůle),
- **Neplacenost** (činnost není finančně odměňována, může však zahrnovat kompenzaci výdajů),
- **Prospěšnost** (cílem je pozitivní přínos společnosti, komunitě či jednotlivci),
- **Realizace v rámci organizace či neformálního sdružení** (např. neziskové organizace, komunity, spolky).

Dobrovolnictví je tak jedním ze základních pilířů občanské společnosti a klíčovou aktivitou v neziskovém sektoru.

[Dobrovolnictví v datech | Dobrovolnik.cz](https://dobrovolnik.cz)

7. SPOLUPRÁCE S KOMUNITOU A DOBROVOLNICTVÍ - VÝZNAM A ROLE DOBROVOLNÍKŮ. JAK MOTIVOVAT A ZAPOJIT KOMUNITU

Spolupráce s komunitou v neziskovém sektoru – proč je důležitá?

Princip partnerství

- Komunita není pouhým příjemcem, ale spolutvůrcem činnosti neziskových organizací.

Zvyšování efektivity a dopadu

- Aktivní zapojení komunity zvyšuje relevanci projektů a jejich dlouhodobou udržitelnost.

Posilování demokracie a občanství

- Neziskové organizace skrze komunitní spolupráci podporují aktivní občanství a participaci lidí na řešení místních problémů.

7. SPOLUPRÁCE S KOMUNITOU A DOBROVOLNICTVÍ - VÝZNAM A ROLE DOBROVOLNÍKŮ. JAK MOTIVOVAT A ZAPOJIT KOMUNITU

Role dobrovolníků v činnosti neziskových organizací

✓ Provoz a rozvoj organizace

Dobrovolníci umožňují organizacím rozšiřovat aktivity, které by jinak nebyly realizovatelné.

✓ Most mezi organizací a komunitou

Dobrovolníci jsou důležití pro budování vztahů, šíření informací a získávání zpětné vazby od veřejnosti.

✓ Odbornost a inovace

Dobrovolníci s odbornými dovednostmi (např. IT, právo, psychologie, sociální práce) výrazně obohacují profesionalitu neziskového sektoru.

7. SPOLUPRÁCE S KOMUNITOU A DOBROVOLNICTVÍ - VÝZNAM A ROLE DOBROVOLNÍKŮ. JAK MOTIVOVAT A ZAPOJIT KOMUNITU

Motivace a zapojení komunity v neziskových projektech

➤ Praktické kroky neziskových organizací

- Společná identifikace potřeb komunity a zapojení místních lidí do plánování a realizace projektů.

➤ Budování motivace a smysluplnosti

- Ukázat dobrovolníkům jasné výsledky jejich práce (dopady na komunitu a změnu životů konkrétních lidí).

➤ Komunikace a transparentnost

- Neziskový sektor musí otevřeně komunikovat s dobrovolníky o využití jejich práce, financování projektů a dosažených cílech.

➤ Uznání a podpora dobrovolníků

- Oceňování přínosu dobrovolníků (akce, certifikáty, veřejné poděkování), podpora jejich osobního růstu, vzdělávání a networking.

7. SPOLUPRÁCE S KOMUNITOU A DOBROVOLNICTVÍ - VÝZNAM A ROLE DOBROVOLNÍKŮ. JAK MOTIVOVAT A ZAPOJIT KOMUNITU

[| Dobrovolnik.cz](https://dobrovolnik.cz)

[Vlna pomoci - Dobrovolnická činnost na jednom místě](#)

...

8. TRENDY A INOVACE V NEZISKOVÉM SEKTORU - DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE, SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY

Trendy v neziskovém sektoru

❖ Digitalizace a online komunikace

- ❖ Sociální média jako primární komunikační platformy

❖ Sociální podnikání

- ❖ Kombinace podnikatelských principů s řešením společenských problémů

❖ Inovativní financování

- ❖ Crowdfunding, online fundraising, mobilní platby

❖ Data a evaluace dopadů

- ❖ Využití dat k měření efektivity a dopadů aktivit neziskových organizací

8. TRENDY A INOVACE V NEZISKOVÉM SEKTORU - DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE, SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY

Digitální technologie v neziskovém sektoru

❑ Cloudová řešení

Efektivní sdílení dat, flexibilita práce týmů a dobrovolníků

❑ Mobilní aplikace a platformy

Snadnější komunikace s cílovými skupinami, online poradenství

❑ Virtuální realita (VR) a umělá inteligence (AI)

Vzdělávací programy, simulace krizových situací, zvyšování empatie a porozumění

❑ Využívání open-source nástrojů

Nižší náklady a lepší dostupnost digitálních nástrojů pro neziskové organizace

8. TRENDY A INOVACE V NEZISKOVÉM SEKTORU - DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE, SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY

Sociální sítě – jejich role a vliv

- ✓ **Budování komunity a networkingu**

Zapojení veřejnosti, šíření povědomí a mobilizace dobrovolníků

- ✓ **Online fundraising a crowdfunding**

Efektivní oslovování dárců a podpora kampaní

- ✓ **Osvěta a advokacie**

Virální kampaně, zvyšování povědomí o společenských problémech

- ✓ **Vizuální storytelling**

Autentické příběhy, videa a fotografie jako nástroj komunikace a motivace k podpoře

8. TRENDY A INOVACE V NEZISKOVÉM SEKTORU - DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE, SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY

Inovace je proces zavádění nových myšlenek, metod, produktů nebo služeb, které přinášejí určité zlepšení či kvalitativní změnu. Inovace může být zaměřena na řešení problémů, zefektivnění činností, zvýšení konkurenceschopnosti nebo naplnění dosud nezodpovězených potřeb společnosti či jednotlivců.

Typické znaky inovace jsou:

- ✓ **Novost:** Zavádí něco nového nebo vylepšuje existující.
- ✓ **Užitečnost:** Přináší praktický užitek a hodnotu uživatelům nebo společnosti.
- ✓ **Realizovatelnost:** Lze ji efektivně implementovat v praxi.

Typy inovací zahrnují například:

- ❖ **Produktové inovace:** Nové nebo významně vylepšené produkty či služby.
- ❖ **Procesní inovace:** Zlepšení metod práce nebo výrobních postupů.
- ❖ **Sociální inovace:** Nové způsoby řešení společenských problémů nebo podpory komunit.
- ❖ **Technologické inovace:** Využití nových technologií, digitálních nástrojů či postupů.
- ❖ Inovace je klíčovým předpokladem rozvoje nejen komerčních podniků, ale také neziskových organizací a veřejného sektoru.

8. TRENDY A INOVACE V NEZISKOVÉM SEKTORU - DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE, SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY

Sociální podnikání označuje podnikatelskou činnost, jejíž primárním cílem není maximalizace zisku, ale dosažení pozitivního sociálního nebo environmentálního dopadu.

Podle nejčastěji užívané definice (např. Evropská komise, EMES Network) má sociální podnikání tyto klíčové znaky:

- **Sociální či environmentální poslání:**

Jasně formulovaný společensky prospěšný cíl.

- **Ekonomická činnost:**

Produkce zboží nebo poskytování služeb za tržních podmínek, generování vlastních příjmů.

- **Reinvestice zisku:**

Zisk je primárně používán pro další rozvoj podniku nebo plnění jeho sociálního poslání (nikoli pro maximalizaci soukromého zisku majitelů).

- **Demokratické řízení a participace:**

Transparentní řízení, možnost participace zaměstnanců, cílových skupin nebo dalších zainteresovaných stran.

8. TRENDY A INOVACE V NEZISKOVÉM SEKTORU - DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE, SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A INOVATIVNÍ PŘÍSTUPY

Příklady sociálního podnikání:

- ✓ Podniky zaměstnávající osoby znevýhodněné na trhu práce (např. lidé s hendikepem či osoby po výkonu trestu).
- ✓ Fair-trade obchody podporující spravedlivý obchod.
- ✓ Ekologické farmy, které využívají principy cirkulární ekonomiky.
- ✓ Sociální podnikání tak spojuje ekonomickou aktivitu s jasným veřejným zájmem a společenským přínosem.

Příklady inovativních přístupů a jejich význam

Hybridní modely financování

Kombinace podnikání, fundraisingu a grantů

Participativní přístupy

Společná tvorba projektů s komunitou („co-creation“)

Technologie pro sociální změnu

Platformy pro dobrovolnictví, krizové linky využívající chatboty, aplikace na podporu duševního zdraví

Inovace v měření dopadu

Digitální nástroje a aplikace umožňující transparentní evaluaci výsledků

9. VÝZVY A PROBLÉMY NEZISKOVÉHO SEKTORU - UDRŽITELNOST, TRANSPARENTNOST A ODPOVĚDNOST. LEGISLATIVNÍ A FINANČNÍ PŘEKÁŽKY.

Udržitelnost neziskových organizací

- **Finanční nejistota** (závislost na grantech, dotacích a darech)
- **Fluktuace pracovníků** (nízké mzdy, pracovní přetížení, syndrom vyhoření)
- **Dlouhodobá udržitelnost aktivit** (obtížné plánování projektů přesahujících grantové období)

Transparentnost a odpovědnost

- **Požadavky na transparentnost hospodaření** (zveřejňování výročních zpráv, auditů)
- **Veřejná důvěra** (potřeba aktivní komunikace výsledků a dopadů)
- **Prokazování dopadů činnosti** (komplikace při měření a prezentaci výsledků činnosti)

Legislativní překážky

- **Administrativní a byrokratická zátěž** (složitě vykazování činnosti, duplicita kontrol)
- **Časté změny v legislativě** (nejistota, potřeba sledování legislativních změn)
- **Nejednoznačnost právního rámce** (různé interpretace předpisů ze strany úřadů)

9. VÝZVY A PROBLÉMY NEZISKOVÉHO SEKTORU - UDRŽITELNOST, TRANSPARENTNOST A ODPOVĚDNOST. LEGISLATIVNÍ A FINANČNÍ PŘEKÁŽKY.

Finanční překážky

- **Nestabilita financování** (krátkodobé zdroje, komplikovaný přístup k dlouhodobým zdrojům)
- **Omezené možnosti vícezdrojového financování** (legislativní omezení podnikatelských aktivit)
- **Nedostatečná podpora ze strany státu** (omezená dostupnost systémové podpory a kofinancování)

Personální a kapacitní problémy

- **Obtížnost přilákat kvalifikované pracovníky** (nedostatečné ohodnocení)
- **Limitované možnosti profesního rozvoje pracovníků** (nedostatek financí na vzdělávání)
- **Přetížení pracovníků a dobrovolníků** (nízké kapacity, vysoká zátěž administrativními úkoly)

natasa.matulayova@fvp.slu.cz

Ústav veřejné správy a sociální politiky

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

**DĚKUJI VÁM
ZA POZORNOST!**